

משולחנו...

דצמבר 2018 בבית הפלמ"ח

בחודש דצמבר הגיעו למוזיאון 6,709 מבקרים ומבקריות!
רוה"מ בכנס חגיגי לכבוד חג המולד, חופשת חג החנוכה, יום עיון
"מכין לוחמות" לטירוניות הגדודים המעורבים ועוד ועוד.
לקראת השנה האזרחית החדשה בית הפלמ"ח מעלה הילוך!
הנה מקבץ מאירועי החודש:

תמונת החודש:

ראש הממשלה, בנימין נתניהו, נאם בכנס לכבוד חג המולד בפני חיילים ערבים-
נוצרים. הכנס התקיים בהובלת האגף הביטחוני - חברתי של משרד הביטחון.

מימין לשמאל: ר' מנהל אוכלוסיות כ"א, אל"מ שאדי אבו פארס. מנכ"ל משהב"ט, אודי אדם.
רוה"מ, בנימין נתניהו. רח"ט תומכ"א, תא"ל ערן שני. סמנכ"ל ור' האגף הביטחוני חברתי, משה
צין. צילום: חיים צה, לע"מ

ראש הממשלה בבית הפלמ"ח

בברכת חג שמח לחוגגי חג המולד –
ושנה אזרחית טובה לכלל בית ישראל!

מכתב לשנה החדשה:

לכבוד השנה האזרחית החדשה נביא לכם מכתב שכתב יאיר רזניק לחברתו לכבוד השנה החדשה - 1949. יאיר כתב את המכתב בעוג'ה אל-חפיר. אנחנו מצטרפים לברכה הרלוונטית גם בחלוף 70 שנה: שתהיה זו שנת בניין. יאיר נפל יומיים לאחר כתיבת המכתב ב 3 בינואר, בקרב על רפיח שבנגב.

"חי הנך סתם בעולמך שלך. יום כקודמו עובר, לפעמים משאיר משהו אחריו ולפעמים אינו משאיר מאומה. אינך יודע במה תציין את היום הזה משאר אחיו, אינך יודע אף כיצד ייקרא לו, מה מספרו בין רעיו האחרים. אך לפתע הבט בראש הגיליון וראה: שנה חדשה היא- 1949. הרי שאין זה יום כשאר הימים, ואתה מתחיל לעשות חשבון מעט לשנה שעברה או לשנה שתהיה. אני, שעניני נשואות אל העתיד, צופה אל השנה שתהיה וחושב: מה רוצה אני שתביא לי שנה זאת? צריך אני לברור מתוכי את החשובה שבבקשותיי - אולי שהמלחמה תסתיים בניצחוננו? כבר נמאס לשמוע זאת, אך כשרואה אתה מה מוציאים עליה.. כשרואה אתה את החברים נופלים על ירך מאשו של האויב; כשקורא אתה על רבים רבים שנפלו במקום אחר, הרי רוצה אתה לגמור עם כל זאת, ולו במחי יד אחת, להתחיל לבנות ולא לחשוב תמיד רק כיצד להרוס..."

מימין: יאיר רזניק (מ"כ)

חנוכה בבית הפלמ"ח

הדלקת נרות משותפת בטקס הסיום של תכנית ההכנה לקראת גיוס למח"ל ועולים חדשים!

כמו בכל שנה – למדו החיילים הבודדים על המח"ל במלחמת העצמאות, סיירו במוזיאון וחגגו באולם מלווי השיירות בטקס סיום חגיגי.

צוות בית הפלמ"ח הדליק נר שמיני של חנוכה יחד במוזיאון. וכדמי חנוכה - התחדש בשתי מדריכות חדשות! נאחל להן בהצלחה!

דנה כוגן חוגגת 90

דנה כוגן, האלחוטאית מ"חטיבת יפתח" מנשות הבית הוותיקות, הגיעה החודש עם בני משפחתה וחבריה לחגוג יום-הולדת 90! בין החוגגים היו גם האלופים בדימוס מהפלמ"ח שייקה גביש ואלעד פלד.

הערב היה גדוש בשירים, זיכרונות ואווירה נהדרת.

במהלך הערב הגיעה הצלמת רוני בן-ארי שפתחה בפרויקט צילום הפלמ"חניקים בבית הפלמ"ח... על הסיפור שלה תקראו בדף הבא.

מפגש פסגה: שייקה גביש, דנה כוגן, אלעד פלד וזאב לכיש

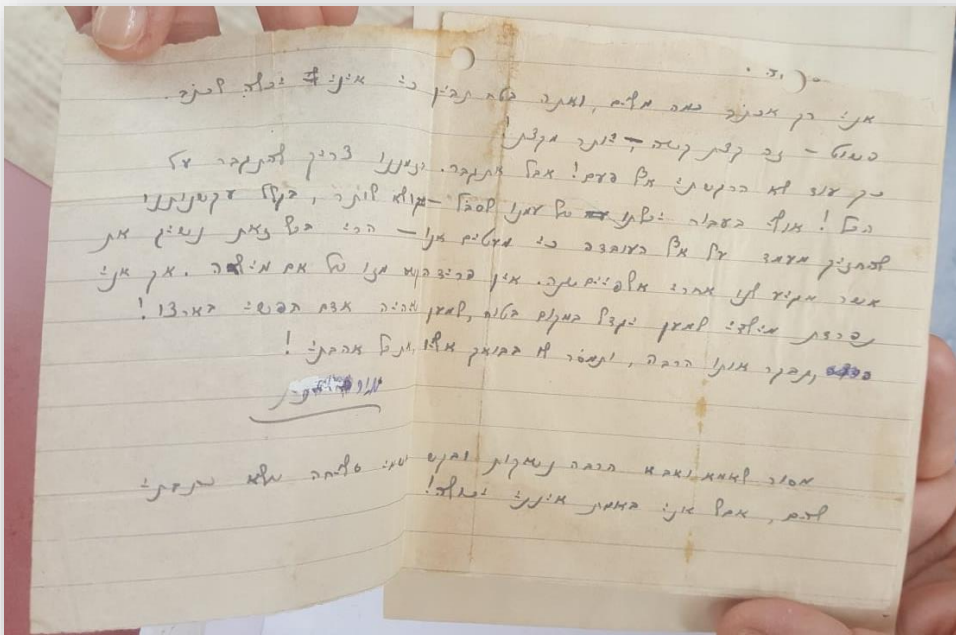

שייקה גביש מברך את דנה.

המכתב של מירה בן ארי:

מלבד הצילומים הנהדרים, החודש הביאה לידנו רוני בן ארי את **המכתב המקורי** שכתבה מירה בן ארי לבעלה במהלך מלחמת העצמאות. עם ההחלטה לפנות את הנשים והילדים מניצנים במסגרת מבצע "תינוק", החליטה מירה להישאר כאלחוטאית ולעזור במערכה. את בנה הקטן היא שלחה עם בעלה, ושמה מכתב בכיס המעיל שלו. בתום קרבות קשים החליט מפקד ניצנים אברהם שוורצשטיין על כניעה. ויחד עם מירה פסע לעבר קבוצת הקצינים המצריים. למפקד הכוח המצרי לא הייתה כוונה להיכנס למשא ומתן. הוא ירה בשוורצשטיין, והרגו. בתגובה לכך ירתה בן-ארי בראשו של הקצין המצרי. הקצינים המצריים הנדהמים הרגו גם אותה. לזכרה הוקמה במקום האנדרטה "יד לאישה הלוחמת".

לימים נישאה רוני לבנה של מירה, אשר היה תינוק בעת כתיבת המכתב.

זוה נוסח המכתב:

"אני רק אכתוב כמה מילים, ואתה בטח תבין כי איני יכולה לכתוב. פשוט- זה קצת קשה, יותר מקצת! כך עוד לא הרגשתי אף פעם! אבל אתגבר. בזמננו צריך על הכל! אולי בעבור יכולתו של עמנו לסבול- ולא לוותר, בגלל עקשנותנו להחזיק מעמד על אף העובדה כי מעטים אנו- הרי בכל זאת נשיג את אשר מגיע לנו אחרי אלפיים שנה. אין פרידה קשה מזו של אם מילדה. אך אני נפרדת מילדי למען יגדל במקום בטוח, למען שיהיה אדם חפשי בארצו!
תבקר אותו הרבה, ותמסור לו בבואך אליו את כל אהבתי!
מירה.

מסור לאמא ואבא הרבה נשיקות ובקש בשמי סליחה שלא שכתבי להם, אבל אני באמת אינני יכולה!"

דורות של לוחמות

החודש, כמיטב המסורת הגיעו לבית הפלמ"ח קדם-טירוניות ל"מכין לוחמות". הבנות עברו סיורים בתצוגות הקבע של הבית "מסע פלמ"ח" ו"יד לגח" ולניצולי השואה במלחמת העצמאות" ואחר כך המשיכו להרצאה עם שירה אורי, נכדתה של שוריקה ברוורמן לשיחה על סבתה. שוריקה הייתה מראשונות הבנות שהצטרפו לפלמ"ח, ולימים קצינת ח"ן ראשית.

במהלך יום העיון הכירו את התפקידים השונים שמילאו הנשים בפלמ"ח, ושוחחו על האתגרים העתידיים לעמוד בפניהן כנשים צעירות שבחרו להתגייס ליחידה קרבית.

יום העיון התקיים במקביל לפרסום כתבה "דורות של לוחמות" בעיתון "ידיעות אחרונות". הכתבה הפגישה לוחמות תש"ח מהפלמ"ח, האצ"ל ולח"י עם חיילות קרביות היום. את נשות הפלמ"ח ייצגה רבקה קרמר, סולנית בצ'מבטרון.

לקריאת הכתבה [לחצו כאן](#).

ועוד כותבים על בית הפלמ"ח...

תראו מה כתב עלינו שבתאי שירן, מורה הדרך אחרי הביקור שלו במוזיאון.

"הביקור במוזיאון עובד על החושים ומעביר את המבקר חוויה מרגשת. אי אפשר להישאר אדיש. בימי החורף האלו בהם מוזיאונים הם אתרי ביקור מועדפים, הביקור במוזיאון הפלמ"ח מומלץ ביותר" (בהזמנה מראש)

שבתאי שירן

שיעור מולדת

ימי טרום צה"ל מונצחים היטב במוזיאון הפלמ"ח • חוויה רב חושית • סיפורי מורשת מרגשים • מתאים לתיירות חורף

מסמכים ויום המסע
אך ראשית לא ישה לפקודה תמיד אנהנו, המיד אננו הפלמ"ח.

מסמולת עד הנגב, פן חיים עד המדבר - כל בנור יסוב - לנשק כל בנור על המשמרו...

כאלו הם היו, יחידה צבאית ללא צבא, חיילים ללא מדים, ממושמעים לפקודה גם כשהייתה שגויה במחלווקה, לא מתוך משמעת צבאית כי אם מתוך משמעת עצמית.

מוזיאון הפלמ"ח בתל אביב הוא מהמשיי מים ביותר בארץ. המוזיאון פורש את עולמם של לחמי הפלמ"ח מתקופת הקומנדציה ועד תום מלחמת השחרור.

הפלמ"ח הוקם בשנת 1941 בזימנת הבי ריטים בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, כאשר הוטל עמד בפאתי מצרים הבריטים גוקיקו נאושפת לבחנות גיליה מקומיים. עם תום האיום הטמני הסירו הבריטים את הסותם מהארטון, והוא התקיים בתמיכה כלכלית של הקיבוצים תחת פיקוד התנגנת. בתום מלחמת העולם, הפגנו יחידות הפלמ"ח לאבק בשלחן המנרס הבריטי ולפעולות ההעמלה של ניצולי השואה לארץ ישראל. גילת הכותרת בפעילותו של הפלמ"ח היתה המאבק על עצמאותה של מדינת ישראל בעת מלחמת העצמאות. בני לחמה נטל הפלמ"ח חלק מרכזי באשר מקרב 12 החיבות צה"ל שלוש היו החיבות הפלמ"ח.

איך מגיעים?
המוזיאון נמצא ברחוב חיים לבנון בתל אביב. במהלך רוקח שבתיכני אילון פור נים לרוקח מערב, לאחר נסיעה של כ-1 ק"מ בכיוון מערב פונים ימנה לדרך נגיה לאחר נסיעה של כ-200 מ' פונים שוב ימני נה לרח' חיים לבנון. חילפים על פני מוזיאון 'ארץ ישראל' ומיד אהריו מגיעים למוזיאון הפלמ"ח.

מוזיאון הפלמ"ח כולל שתי תצוגות קבע. האחת היא 'מסע פלמ"ח', והשנייה היא 'יד לנחיל ולניצולי השואה'. בנוסף, יש במוזיאון חוסר ארכיוני רב, חלקן פרוש לקהל כמו אלבומי התמונות שנאספו מיוצאי הפלמ"ח, וחלקו נגזו בארכיון. סיוד בכל אחת מתצו נות הקבע מתויב בחומנת מראש ואורך כשעה וחצי הפופולרית יותר היא תצוגת 'מסע פלמ"ח ובה נעסוק הפעם.

הסיוד נפתח באולם הנצחה לזכר 1,162 חללי הפלמ"ח, משם נכנסים לאולם הראי שון מבין תשעה אולמות, לתוך חדר העסיק בתחילת דרכם של הנערים והנערות בארגון; היכן צמחו הלוחמים מייכן הנעיצו ומה הביא עימי כל הנדך? מכאן ממשיך הסיוד האולם האולם, כאשר כל אולם מיעצב בתחום לנו שא שותו הוא נציג. לדוגמא, האולם הער סק במסעות במדבר יהודה מיעצב כמו שכל

במרכב ומקנת למבקר תחושה שוד קסמים העבירה אותו מכל תל אביב לוואריות המי דבה באמצעים ויזואליים, סמושיים מושגים מופשטים בני רעות והלכסיות.

מסע הפלמ"ח מסתיים בקרבות מלחמת העצמאות, קרבות המבוקרים וישובת בישראל' שהוקם על גבי נמה מסחובבת. אירועי המי לחפה נפרשים בתצוגה אורקולית חיונית שנערכת במסכים אחרים הסובבים את הצופה במעגל שלם, ומעניקים למבקר את תחושת המלחמה שהקיפה את הנשבים והלוחמים. בתוך תיאוד המלחמה משולב סיפור התפי תחותם של חבוי הקבוצה, שחלקם התקדמו בעזיל, רובם הפכו לאזרחים לאחר הקרבות, וכמה מהם נפלו במלחמה. תיאוד העמידים בבית הקברות של קרית צנבים ומבכים את חבריהם מרגש כל מבקר בתעריכה, המוזיאון הוקם בזימנתם של ראשי עמותת חדר הפלמ"ח, וניכר כי הוסיק בו מחשבת רבו, אהבה והשקעה כספית ניכרת.

המוזיאון מייצג את הנרטיב של הפלמ"ח כפי שהבוי העמולה רוצים לראות אותו. שאלות קשות ומחולקות העבר מוזכרים ברפם, הבנין יבין ופי שאינו בקי מניב שלא דיע, ואכן ממרחק השנים עדיף כך, וזה עובד.

הביקור במוזיאון עובד על החושים ומעביר את המבקר חוויה מרגשת. אי אפשר להשאר אדיש.

בימי חורף אלו בהם מוזיאונים הם אתרי ביקור מועדפים, הביקור במוזיאון הפלמ"ח מומלץ ביותר.

שבתאי שירן מורה דרך בטעם יהודי 052-3246827. חפשו בגוגל 'מורשת הפלמ"ח'

נשים מעמותת "טוב יחד" כתבו לנו:

"איזו התרגשות עברנו היום - נשים חרדיות וחילוניות (טוב יחד בחברותא) בבית הפלמ"ח. המקום בנוי להעביר מסר של העבר המהותי שלנו כאן טרום המדינה בצורה מדהימה.

שמענו, ראינו והרגשנו את סיפורי המעשה, של אנשי הפלמ"ח שהובילו ונווטו את החיים שלהם עבור חיים משמעותיים שלנו, ברמת חוויה חזקה מאוד. צעירים עם תום נעורים, פליטי שואה ופרטיזנים, וכל מי שרצה שנחיה כאן. סיפוריהם נשזרו בסרטים, שיר, כלים וציוד, תחושה שאנחנו שם אתם.

היינו עם דמעות בעיניים על סיפורי חיים שנגנו, על אבידות קשות ומוטיבציה אין סופית. מצדיעים לדור הפלמ"ח, למייסדי הארץ היקרה הזאת."

באווירה חורפית:

החודש החורפי שפקד אותנו
 הזכיר לנו תמונה של חטיבת
 הנגב מתחילת מבצע חורב
 בדצמבר 1948. שימו לב לשני
 האוהלים שטבעו בשלולית.
 גם בתצוגה שלנו נראו שלוליות.

עוד מהחורף ההוא קיבל ביטוי במחזור שירי "עיר היונה" של אלתרמן,

הנה קטע מתוכו:

ובחורף ההוא

וטלטל מעמדה אל עמדה דקת־תיל
 בכנור העובר מחפה אל חפה
 ועניו של הקרב ושנע מליל...

20 עם זקן. מלחמה צעירה בבולואים,
 בקרעים, במדי ערב רב, על כלי קלע
 מקרפת נפשה. טלואות גב וצלעים
 שירות בה טפסו בין צולפים מראש סלע.
 עם זקן, נאחו בארמת בילויים

25 ובה שמו על גבי חרסים שחוקי־צלם.
 עם זקן, אך בהיות פני האש הגלויים
 מאירים את נופליו, נחשפים פני עלם.

....

5 ובחורף ההוא עיר ועיר את חילה
 מצייבה וכפרים תצפיתם בראש גבע
 וקרועות הדרךכים בין דרום לשפלה
 ובין הר לבין חוף. כמין מלאכת מחשבת

של אין שחר־וסבר היתה המפה
 בה שברי חזיתות נתלקחו קטע־קטע
 וחזרו וכבו. יד מסגר ונפח
 לכלי רכב דבקה שריון־דפון־ופתח.

10 ורכנו היהודים בשולי גגות,
 בעמדות שכוונות ספר, לצפייה וקשב, -
 ובחבן של חצרות־משקים נתוקות
 נשתרגו פתלתלות תעלות הקשר.

והנשק מצער ונלעג ונתבע
 15 מגזרה אל גזרה וכלו בלאים
 ושירים. ומקלע חגור־שק ונחבא